

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
LORRAINE SCHEMBRI ORLAND**

Seduta tal-11 ta' Lulju, 2013

Citazzjoni Numru. 2244/2000/1

S & T Services Limited

vs

Valletta Freight Services Limited

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni tas-socjeta` attrici datata 3 ta' Ottubru 2000 fejn esponiet: -

Illi s-socjeta` konvenuta hija debitrici tas-socjeta` attrici fis-somma ta' ghaxart elf tmien mijà u erbgha u erbghin lira Maltin u tlieta u hamsin centezmu (Lm10,844.53) rappresentanti xogħol u servizzi ta' burdnar rezi lis-socjeta` konvenuta fuq ordni tagħha stess;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi s-socjeta` konvenuta ghalkemm interpellata diversi drabi biex thallas, xorta wahda baqghet ma hallsitx lammont kollu dovut;

Illi 'i fuq imsemmi ammont huwa cert, likwidu u dovut *ai termini* tal-artikolu 167 tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta, kif l-istess socjeta' attrici tikkonferma fid-dikjarazzjoni guramentata tagħha, u li fil-fehma tas-socjeta` attrici u tar-rappresentant tagħha, is-socjeta` konvenuta m'għandhiex eccezzjonijiet x>tagħti;

Tghid is-socjeta` konvenuta *in vista* tal-premess ghaliex m'għandhiex din l-Onorabbi Qorti:

1. Tiddeciedi l-kawza bid-dispensa tas-smigh *ai termini* tal-artikolu 167 ta' Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta.
2. Tikkundannaha thallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' ghaxart elf tmien mijha u erbgha u erbghin lira Maltin u tlieta u hamsin centezmu (Lm10,844.53) rappresentanti xogħol u servizzi ta' burdnar rezi lis-socjeta` konvenuta fuq ordni tagħha stess;
3. Bi-ispejjez u interssi legali dekoribbli mid-data ta' kull *invoice* mahruga lis-socjeta` konvenuta li hija ngunta għas-subizzjoni.

Rat li din il-kawza giet appuntata għas-smigh mill-Qorti kif diversament presjeduta għas-seduta tas-27 ta' Ottubru 2000.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta datata 6 ta' Novembru 2000 (fol 97) fejn esponiet: -

1. Illi *in linea* preliminari l-preskrizzjoni ta' sena skont l-art. 2147 (d) tal-Kap. 16, għal dawk il-partiti kollha li jirrizalu għal data qabel it-3 ta' Ottubru 1999, u ciee' għal aktar minn sena qabel il-prezentata tac-citazzjoni.
2. Illi subordinatament u mingħajr pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni l-ammonti u partiti kollha pretizi mis-socjeta` attrici fic-citazzjoni hlief ammont ta' elf mitejn u tminja u sebghin lira (Lm1278) ma jirrigwardawx lis-

socjeta` eccipjenti izda socjeta' ohra u ghalhekk hi mhux il-legittima kontradittrici u għandha tigi liberata mill-osservanza.

3. Illi għar-rigward tal-partiti li jirrigawardawha, is-socjeta' eccipjenti m'ghandhiex tagħti l-ammont in kwistjoni.

4. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri permessi bil-ligi.

Rat il-verbal tas-seduta tal-20 ta' Mejju 2003 mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta fejn il-kawza giet differita dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ghall-25 ta' Settembru 2003; u l-verbali l-ohra kollha inkluz dak tat-18 ta' Novembru 2004 fejn inghatat sentenza dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni fejn il-Qorti: -

"Tilqa' l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni mqanqla mill-kumpanija mħarrka, imma limitatament għal dawk is-servizzi mogħtijin mill-kumpanija attriči qabel it-3 t'Ottubru 1999, u li ma jikkonsistux f'bejgħi;

Tordna li s-smiġi tal-kawża jitkompla bil-ġbir tal-provi fil-mertu; u

Thalli l-kwestjoni tal-ispejjeż ta' din is-sentenza biex jiġu deċiżi fis-sentenza aħħarija."

Rat il-verbali tas-seduti kollha mizmuma quddiem il-Qorti kif diversament presjeduta inkluz dak tal-1 ta' Novembru 2007 fejn Dr. Ivan Gatt iddikjara illi mhuwiex qed jinsisti għal kontro ezami ulterjuri ta' David Joans u għalhekk il-kawza tista' tħallha għat-trattazzjoni. L-avukati tal-partijiet trattaw il-kawza. Il-Qorti halliet il-kawza għas-sentenza ghall-31 ta' Jannar 2008; u l-verbali l-ohra kollha fejn fis-seduta tad-29 ta' Novembru 2012 il-kawza baqghet differita għas-sentenza għas-16 ta' April 2013.

Rat is-surroga datata 16 ta' Jannar 2013 fejn din il-kawza giet assenjata lil din il-Qorti kif hekk presjeduta.

Rat il-verbal tas-seduta tas-16 ta' April 2013 mizmuma quddiem din il-Qorti kif hekk presjeduta fejn b'ordni tal-Qorti din il-kawza giet differita ghall-istess skop tal-verbal precedenti ghall-11 ta' Lulju 2013.

Hadet konjizzjoni tal-provi prodotti.

II. KONSIDERAZZJONIJIET

Illi din hija azzjoni għall-ħlas ta' servizzi mogħtija mill-kumpannija attriči lill-kumpannija konvenuta. Hija qiegħda tfittem għal-ħlas ta' servizzi mogħtijin bejn I-1 ta' Marzu 1999, sal-11 ta' Mejju 2000;

Illi s-socjeta' konvenuta eccepier li l-azzjoni dwar is-servizzi mogħtijin aktar minn sena qabel ma nfetħet il-kawża għalqilha ż-żmien li fih setgħet titressaq; dwar l-ammonti l-oħrajn, qalet li, għajr għal b'kemm jiswew elf mitejn u tmienja u sebgħin lira (Lm1,278) ta' servizzi fatturati, dawn kienu servizzi mogħtijin lil terzi u mhux lilha; u, dwar is-servizzi fatturati kontra tagħha, hija m'għandhiex tħallas l-ammont hemm imsemmi;

Illi din is-sentenza qiegħda tingħata dwar it-tieni u t-tielet eccezzjonijiet *stante* li l-ewwel ecċezzjoni preliminari giet milqugħha. Għalhekk l-indagni odjerna tirrigwarda dawk is-servizzi mogħtija mit-3 ta' Ottubru 1999 sakemm infethet din il-kawza.

Mill-*invoices* esebiti jirrizulta li s-segwenti jirrizalu qabel sena mill-prezentata tal-kawza:

Sheet 1 Fol 8 sa' 27 tal-process.

Sheet 2 Fol 28 sa' fol 48 (datati sat 30 ta' Settembru 1999)

Sheet 4 Fol 77 il-partiti indikati bid-dati rispettivi
30/9/1998 u 2/5/1999

L-*invoices* li huma l-mertu ta' din il-kawza għalhekk huma dawk esebiti :

A Fol. 49-76 datati mill-11 ta' Ottubru 1999 sal-21 ta' Frar 2000.

A Fol. 77-88 datati mid-dsatax ta' Frar 2000 sat-tnejn ta' Mejju 2000. Ara verbal a fol 158 u 160.

Illi bħala fatti jirriżulta li xogħol il-kumpanija huwa prinċipalment dak ta' burdnara.

PROVI PRODOTTI

Xehed **Saviour Cassar**¹, Direttur tas-socjeta` attrici flimkien ma' huh Tarcisio. Kienu ilhom snin twal jahdmu taht isem ta' kumpanija *Cassar Transport Limited*, izda sussegwentement hu w huh baqghu jahdmu taht I-isem tas-socjeta' attrici. Ix-xogħol li kienu jagħmlu għas-socjeta' konvenuta kien li jgħabbu u jhottu merkanizja li tkun wasslet Malta. Kienu jaġtuh *voucher* bid-dettalji tal-merkanzija li kien jghaddi lil huh biex johrog I-*invoice* relattiv. Qatt ma gie indikat lili li I-*invoice* kien qed jinhareg f'isem hazin.

Is-socjeta' konvenuta kellha tletin (30) gurnata kreditu fuq kull *invoice* ghall-hlas. Din bdiet tkun tardiva fil-hlasijiet izda meta kien jkellem lid-direttur tagħha, David Jones, dan kien iwiegbu li kelli problemi ta' *cash flow*. Kien lest li jaccetta hlasijiet akkont izda fl-ahhar il-konvenuti bdew igħibu skuzi biex ma jħallsux.

Xehed **Tarcisio Cassar**² fejn xehed li kienu ilhom is-snin jahdmu għas-socjeta' konvenuta u huh Saviour kien mur jagħmel il-garr tax-xogħol fil-containers li kienu jidħlu fil-bonded stores tal-Valletta Freight Services Ltd. f'Hal Far. Kien ikun akkompanjat minn haddiema. Meta x-xogħol kien jinhatt jew jitgħabba fuq vapur, kien ikun hemm Mario Tellus għan-nom tas-socjeta' konvenuta prezenti biex jaccerta li ma jkunx hemm danni.

¹ Affidavit a fol. 104 tal-process.

² Affidavit a fol. 109 tal-process.

Meta kien jidhol vapur Mario Tellus kien itih il-job card tax-xoghol ta' hatt li kelli isir minn fuq il-vapur u hu kien johrog il-kontijiet minn dawn il job cards, u dan kull xahar. Tellus kien jiffirma l-kontijiet. Kien jiehu l-kont hu personalment għand Mario Tellus li kien jiccekkja l-job cards tax-xoghol li ghamlu biex jikkonfermahom u meta kien soddisfatt kien jghaddi l-kont lill-accountant tagħhom.

Xehed **David Jones³**, **Managing Director** tas-socjeta' konvenuta li qal li s-socjeta' attrici kienet tagħmel xogħol ghall-"*Valletta Freight Services*" fuq vapuri u kienet tagħmel xogħol biex iggor il-containers tal-groupage qal Hal-Far ghall-kumpanija ohra - "*Central Marine Limited.*"

Xehed ukoll li kienu jagħmlu pagamenti kontra *invoices* prezentati u mhux ihallsu somom akkont.

Meta rega' xehed fis-seduta tad-9 ta' Novembru 2006 esebixxa prospett **DOK DJA⁴** li jindika dawk il-fatturi li dwarhom il-kumpanija attrici tippretendi l-hlas. Dan id-dokumentu jidher il-fatturi mibghuta lis-socjeta` intima u dawk mibghuta lill-Central Marine Ltd. Dawn id-dokumenti kienu f'idejn is-socjeta' attrici li għalhekk kienet taf lil min kellhom jigu addebitati. Skont ix-xhud dan johrog mill-fatt li l-isem tax-xufier fuq id-dokumenti annessi huwa impiegat tas-socjeta' attrici. L-ammont total dovut mis-socjeta` konvenuta huwa ta' Lm1,007.80 u mhux dak ammess fin-nota tal-eccezzjonijiet peress li dan ta' l-ahhar kien jinkludi anke dawk milquta bil-preskrizzjoni.

Mistoqsi x'kienet ir-raguni ghaliex il-kumpanija tieghu waqqfet thallas lis-socjeta' attrici wiegeb li ghall-habta tasseha 1999 peress li rcevew tagħrif li l-kumpanija attrici kienet dahħlet fil-bonded stores tas-socjeta' konvenuta u serqulhom merkanzija izda baqa' jinsisti li xorta ma kellhomx ihallsu l-ammont kollu pretiz.

³ Seduta tal-10 ta' Ottubru 2001 a fol 114 tal-process.

⁴ Esebit a fol. 198 tal-process.

In kontro ezami xehed li s-socjeta' Central Marine Limited kellha l-ufficcju registrat fl-istess indirizz bhal dak tal-kumpanija konvenuta u li ufficjali tal-kumpanija Valletta Freight Services Ltd. kienu wkoll jiehdu hsieb l-amministrazzjoni tal-kumpanija Central Marine Limited. Il-fatturi kollha kienu jigu fl-ufficcju tas-socjeta' konvenuta izda malli jaslu kienu jinqasmu fuq il-kumpaniji differenti. Kienu jintuzaw *cheque books* separati anke jekk seta' ikun il-kaz li kienu jigu ffirmati mill-istess persuna. Dan il-fatt kien maghruf lis-socjeta` attrici ghaliex kien mehtieg li jinzammu rendikonti separati ghal kull kumpanija. L-impjegat taghhom, Elton Borg, li kien iqassam il-fatturi, kien ukoll sar impjegat mal-kumpanija attrici.

Meta rega' xehed fis-seduta tal-**13 ta' Frar 2007** qal li l-ghanijiet taz-zewg socjetajiet kienu differenti. Is-socjeta` konvenuta kienet l-agent tal-vapuri Valfracht RoRo u linji ohra ta' bastimenti filwaqt li Central Marine Ltd. kienet l-iktar involuta fil-kummerc ta' *groupage containers*. Min minn dawn il-kumpaniji kienet tqabbar lis-socjeta' attrici kien jiddependi fuq jekk ix-xogħol kellu jkun abbord jew inkella xogħol kummissjonat mod iehor. Hu kkonferma li kienu jhallsu kull fattura u ma jzommux konteggi pendenti ghalkemm xi drabi kienu jidmu biex jipprocessaw il-fatturi. Mhx dejjem kienu jitressqu bid-dokumenti peress li whud mid-dokumenti kienu għajnej fil-pussess tagħhom izda fatturi ohra kienu jirrikjedu verifikasi.

Fis-seduta tas-6 ta' Gunju 2007 ippreciza li kien qed jikkontesta dawk il-fatturi mmarkati b'asterisk fuq **DOK DJA** a fol. 198 tal-process li ese bixxa sena qabel. Hu spjega li dawn jirraprezentaw spejjeż ta' diesel u għalihi qatt ma kienu mehtiega dawn l-ispejjeż u lanqas awtorizzati. Fir-rigward tal-fattura 2567, Lm7 minnhom kienu spejjeż ta' *technician* li dejjem kellu jigi soppotat mis-socjeta' attrici.

Jekk jitnaqqsu l-import ta' dawn il-fatturi, għalhekk, l-ammont ahħari dovut lis-socjeta attrici mis-socjeta' konvenuta hu ta' Lm656.55.

Kopja Informali ta' Sentenza

Il-kaz li għandha quddiemha din il-Qorti jinvolvi apprezzament ta' provi. Is-socjeta' attrici qed tirrikjama spejjez dovuti għal xogħol u servizzi rezi filwaqt li s-socjeta' konvenuta qed tħid li dawn ma kien ux magħmulin kollha ghaliha imma jinkludu servizzi li saru għal socjeta' ohra Central Marine Limited.

Is-socjeta' attrici esebiet sensiela ta' *invoices* li huma kollha intestati lis-socjeta' Valletta Freight Services Limited. Hemm madwar 80 *invoice* li jkopru perjodu mis-sena 1998 sal-bidu tas-sena 2000 u juru relazzjoni kummercjalist kostanti u regolari bejn iz-zewg kontendenti.

Rinfaccjata b'dawn l-*invoices*, il-konvenut jħid li mhuwiex il-legittimu kontradittur. Izda in sostenn ta' din il-pozizzjoni ressaq biss bhala prova :

- a) prospett tal-*invoices* li gew mqassmin minnu stess f'zewg kolonne intestati rispettivament lis-socjeta' konvenuta u Central Marine Limited.
- b) 7 cekkijiet f'ammonti zghar mahrugin minn Central Marine Limited, presumibbilm li juru li x-xogħol li ngabar mis-sewwieq tas-socjeta' attrici kien sar fuq inkarigu ta' din il-kumpanija.

Izda rigward dawn id-dokumenti l-Qorti tinnota li d-dati ma humiex konformi ma' dawk tal-*invoices* mahruga u filwaqt li is-socjeta' konvenuta elenkat ben 24 fattura li tħid li kellhom jigu indirizzati lill-kumpanija l-ohra, esebit biss 7 dokumenti u cekkijiet li nhargu minn Central Marine Limited. *Inoltre* l-prospett esebit a fol 131 tal-process minn **David Jones (DOK DJ1)** li jelenka il-hlasijiet li saru minn Central Marine Limited ma jirreferu għal ebda *invoice* minn dawk esebiti mis-socjeta' attrici u reklamati f'din il-kawza.

Illi huwa minnu li socjeta' kummercjalist għandha personalita' separata u distinta u is-socjeta' konvenuta m'ghandhiex tagħmel tajjeb għad-dejn tas-socjeta' l-ohra anke f'kaz li għandhom l-istess indirizz registrat u l-istess Diretturi u impiegati.

Madanakollu l-piz tal-prova li giet imharrka hazin jispetta lis-socjeta' konvenuta li, fil-fehma tal-Qorti, ma skagunatx dan il-piz sal-grad rikjest mil-Ligi.

Hu pacifikament akkolt fil-gurisprudenza tagħna “*Il-gudikant, fil-kamp civili, għandu jiddeċiedi fuq il-provi li jkollu quddiemu, meta dawn jinducu fih dik ic-certezza morali li kull tribunal għandu jfittex, u mhux fuq semplicejji possibilitajiet; imma dik ic-certezza morali hija bizzejed, bhala li hija bazata fuq il-preponderanza tal-probabilitajiet*”.

(“**Eucaristico Zammit –vs- Eustrachio Petrococchino**”, Appell Kummerc, 25 ta’ Frar 1952; “**Paul Vassallo –vs- Carmelo Pace**”, Appell Civili, 5 ta’ Marzu 1986).

L-*invoices* li esebixxa l-attur joholqu prezunzjoni fattwali favur tieghu li r-relazzjonijiet kummerciali mertu ta’ din il-kawza sehhew propriu bejn iz-zewg kontendenti. Ir-rappresentant tal-kumpanija konvenuta, David Jones, qassam l-ispejjeż bejn iz-zewg kumpanija. Izda filwaqt li hu xehed li impiegat tagħhom, certu, Elton Borg, kien responsabbi biex jaqsam il-fatturi skont mil-liema kumpanija kellhom jithallsu, meta dawn kienu jaslu fissede tal-kumpanija tieghu, ma ressaq ebda prova korroborattiva bhal, per exemplu, l-*accountant* jew anke l-imsemmi Elton Borg, jew korrispondenza mas-socjeta' attrici li setghet turi li s-socjeta' attrici kienet giet infurmata li kienet qed toħrog l-*invoices* erronjament.

Wieħed jistenna li meta l-kumpanija attrici baqghet toħrog *invoices* intestati f’isem “Valletta Freight Services” minnflok (skont kif tħid is-socjeta' konvenuta) f’isem “Central Marine Limited”, xi hadd minn dawn il-kumpaniji kien jigbdilha l-attenzjoni permezz ta’ komunikazzjoni, anke b’semplicejji *email* biex tirregolarizza s-sitwazzjoni, anke *ai fini* ta’ dhul u rekwiziti ta’ kontabbilta’ finanzjarji u fiskali tas-socjeta’ debitrici. Izda ebda prova ma tressqet f’dan is-sens.

Ikkonsidrat li mhuwiex ikkонтestat li s-socjeta' attrici kienet ipprestat is-servizzi mitluba. Rigward spejjeż, is-

Kopja Informali ta' Sentenza

socjeta' konvenuta qed tikkontesta it-talba ta' spejjez ta' *diesel* u spejjez teknici, li jammontaw ghal Lm241. Din I-allegazzjoni ma gietx ikkontestata mis-socjeta' attrici u I-Qorti ser tilqaghha.

Minn ezami tal-fatturi mertu ta' din il-vertenza jirrizulta li I-ammonti li huma dovuti jammontaw ghas-segwenti:

Fol 49 - 52 (11/10/99 - 31/10/99)	Lm610.31
Fol 54-76 (1/11/1999 - 1/2/2000)	Lm3,442.44
Fol. 78-88 (19/2/2000 - Mejju 2000) (sal-ewwel sub-total biss)	<u>Lm1,617.50</u>

Lm5,670.25

Skont kif jidher mir-rendikont esebiti mill-atturi stess, wara Ottubru 1999 thallsu s-segwenti⁵:

Lm1400.00
Lm 227.40
Lm 80.00
<u>Lm 124.15</u>
Hlasijiet
Spejjez ta' <i>diesel</i> u <i>technician</i>
Total Tnaqqis

Lm 1831.55 +
Lm 241.00
Lm 2072.55

Fid-dawl tas-suespost, din il-Qorti qed tillikwida I-ammont li li għandu jithallas mis-socjeta' konvenuta lis-socjeta' attrici fis-somma ta' Lm3,597.70 ossia €8380.38.

III. KONKLUZJONI.

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta'** u **tiddeciedi**, billi fil-waqt li **tichad** l-eccezzjonijiet rimanenti tas-socjeta' konvenuta,

Tilqa' it-talbiet attrici limitatament ghall-ammont ta' tmien t'elef, tlett mijha u tmenin ewro u tmienja u tletin centezmu (€8380.38) bl-imghaxijiet legali dekoribbli mid-data ta' kull *invoice* skont it-talba attrici.

⁵ *Recapitulation Sheet* a fol 7 tal-process.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-ispejjez tal-kawza kollha inkluz tas-sentenza preliminari jithallsu kwantu ghal zewg terzi (2/3) mis-socjeta' konvenuta u terz (1/3) mis-socjeta' attrici.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----